നാരദപുരാണമ്- പൂർവാർധഃ/അധ്യായഃ 8

< നാരദപുരാണമ്- പൂർവാർധഃ

സനക ഉവാച-

ഏവമൗർവാശ്രമേ തേ ദ്വേ ബാഹുഭാര്യേ മുനീശ്വര.

ചക്രാതേ ഭക്തിഭാവേന ശുശ്രൂഷാം പ്രതിവാസരമ് 1.8.1.

ഗതേ വർഷാർദ്ധകേ കാലേ ജ്യേഷ്ഠാ രാജ്ഞീ തു യാ ദ്വിജ.

തസ്യാഃ പാപമതിർജാതാ സപത്ന്യാഃ സമ്പദം പ്രതി 2.

തതസ്തയാ ഗരോ ദത്തഃ കനിഷ്ഠായൈ തു പാപയാ.

ന സ്വപ്രഭാവം ചക്രേ വൈ ഗരോ മുനിനിഷേവയാ 3.

ഭൂലേപനാദിഭിഃ സമ്യഗ്യതഃ സാനുദിനം മുനേഃ.

ചകാര സേവാം തേനാസൗ ജീർണപുണ്യേന കർമണാ 4.

തതോ മാസത്രയേഽതീതേ ഗരേണ സഹിതം സുതമ്.

സുഷാവ സുശുഭേ കാലേ ശുശ്രൂഷാനഷ്ടകിൽബിഷാ 5.

അഹോ സത്സങ്ഗതിർലോകേ കിം പാപം ന വിനാശയേത്.

ന തദാതിസുഖം കിം വാ നരാണാം പുണ്യകർമണാമ് 6.

ജ്ഞാനാജ്ഞാനകൃതം പാപം യച്ചാന്യത്കാരിതം പരൈഃ.

തത്സർവം നാശയത്യാശു പരിചര്യാ മഹാത്മനാമ് 7.

ജഡോഽപി യാതി പൂജ്യത്വം സത്സങ്ഗാജ്ജഗതീതലേ.

കലാമാത്രോഽപി ശീതാംശുഃ ശമ്ഭുനാ സ്വീകൃതോ യഥാ 8.

സത്സങ്ഗതിഃ പരാമൃദ്ധിം ദദാതി ഹി നൃണാം സദാ.

ഇഹാമുത്ര ച വിപ്രേന്ദ്ര സന്തഃ പൂജ്യതമാസ്തതഃ 9.

അഹോ മഹദ്ഗുണാന്വക്തും കഃ സമർഥോ മുനീശ്വര.

ഗർഭം പ്രാപ്തോ ഗരോ ജീർണോ മാസത്രയമഹോഽദ്ഭുതമ് 10.

ഗരേണ സഹിതം പുത്രം ദൃഷ്ട്വാ തേജോനിധിർമുനിഃ.

ജാതകർമ ചകാരാസൗ തന്നാമ സഗരേതി ച 11.

പുപോഷ സഗരം ബാലം തന്മാതാ പ്രീതിപൂർവകമ്.

ചൗലോപവീതകർമാണി തഥാ ചക്രേ മുനീശ്വരഃ 12.

ശാസ്ത്രാണ്യധ്യാപയാമാസ രാജയോഗ്യാനി മന്ത്രവിത്.

സമർഥം സഗരം ദൃഷ്ട്വാ കിംചിദുദ്ഭിന്നശൈശവമ് 13.

മന്ത്രവത്സർവശസ്ത്രാസ്ത്രം ദത്തവാൻസ മുനീശ്വരഃ.

സഗരഃ ശിക്ഷിതസ്തേന സമ്യഗൗർവർഷിണാ മുനേ 14.

ബഭൂവ ബലവാന്ധർമീ കൃതജ്ഞോ ഗുണവാൻസുധീഃ.

ധർമജ്ഞഃ സോഽപി സഗരോ മുനേരമിതതേജസഃ.

സമിത്കുശാമ്ബുപുഷ്പാദി പ്രത്യഹം സമുപാനയത് 15.

സ കദാചിദ്ഗുണനിധിഃ പ്രണിപത്യ സ്വമാതരമ്.

ഉവാച പ്രാഞ്ജലിർഭൂത്വാ സഗരോ വിനയാന്വിതഃ 16.

സഗര ഉവാച-

മാതർഗതഃ പിതാ കുത്ര കിം നാമാ കസ്യ വംശജഃ.

തത്സർവം മേ സമാചക്ഷ്വ ശ്രോതും കൗതൂഹലം മമ 17.

പിത്രാ വിഹീനാ യേ ലോകേ ജീവന്തോഽപി മൃതോപമാഃ 18.

ദരിദ്രോ ഽപി പിതാ യസ്യ ഹ്യാസ്തേ സ ധനദോപമഃ.

യസ്യ മാതാ പിതാ നാസ്തി സുഖം തസ്യ ന വിദ്യതേ 19.

ധർമഹീനോ യഥാ മൂർഖഃ പരത്രേഹ ച നിന്ദിതഃ.

മാതാപിതൃവിഹീനസ്യ അജ്ഞസ്യാപ്യവിവേകിനഃ.

അപുത്രസ്യ വൃഥാ ജന്മ ഋണഗ്രസ്തസ്യ ചൈവ ഹി 20.

ചന്ദ്ര ഹീനാ യഥാ രാത്രിഃ പദ്മഹീനം യഥാ സരഃ.

പതിഹീനാ യഥാ നാരീ പിതൃഹീനസ്തഥാ ശിശുഃ 21.

ധർമഹീനോ യഥാ ജന്തുഃ കർമഹീനോ യഥാ ഗൃഹീ.

പശുഹീനോ യഥാ വൈശ്യസ്തഥാ പിത്രാ വിനാർഭകഃ 22.
സത്യഹീനം യഥാ വാക്യം സാധുഹീനാ യഥാ സഭാ.
തപോ യഥാ ദയാഹീനം തഥാ പിത്രാ വിനാർഭകഃ 23.
വൃക്ഷഹീനം യഥാരണ്യം ജലഹീനാ യഥാ നദീ.
വേഗഹീനോ യഥാ വാജീ തഥാ പിത്രാ വിനാർഭകഃ 24.
യഥാ ലഘുതരോ ലോകേ മാതര്യാച്ഞാപരോ നരഃ.
തഥാ പിത്രാ വിഹീനസ്തു ബഹുദുഃഖാന്വിതഃസുതഃ 25.
ഇതീരിതം സുതേനൈഷാ ശ്രുത്വാ നിഃശ്വസ്യ ദുഃഖിതാ.
സംപൃഷ്ടം തദ്യഥാവൃത്തം സർവം തസ്മൈ ന്യവേദയത് 26.
തച്ഛ്രുത്വാ സഗരഃ ക്രുദ്ധഃ കോപസംരക്തലോചനഃ.
ഹനിഷ്യാമീത്യരാതീൻസ പ്രതിജ്ഞാമകരോത്തദാ 27.
പ്രദക്ഷിണീകൃത്യ മുനിം ജനനീം ച പ്രണമ്യ സഃ.
പ്രസ്ഥാപിതഃ പ്രതസ്ഥേ ച തേനൈവ മുനിനാ തദാ 28.
ഔർവാശ്രമാദ്വിനിഷ്ക്രാന്തഃ സഗരഃ സത്യവാക് ശുചിഃ.
വസിഷ്ഠം സ്വകുലാചാര്യം പ്രാപ്തഃ പ്രീതിസമന്വിതഃ 29.
പ്രണമ്യ ഗുരവേ തസ്മൈ വശിഷ്ഠായ മഹാത്മനേ.
സർവം വിജ്ഞാപയാമാസ ജ്ഞാനദൃഷ്ട്യാ വിജാനതേ 30.
ഏന്ദ്രാ സ്ത്രം വാരുണം ബ്രാഹ്മമാഗ്നേയം സഗരോ നൃപഃ.
തേനൈവ മുനിനാ്വാപ ഖഡ്ഗം വജ്രോപമം ധനുഃ 31.
തതസ്തേനാഭ്യനുജ്ഞാതഃ സഗരഃ സൗമനസ്യവാൻ.
ആശീർഭിരർചിതഃ സദ്യഃ പ്രതസ്ഥേ പ്രണിപത്യ തമ് 32.
ഏകേനൈവ തു ചാപേന സ ശൂരഃ പരിപന്ഥിനഃ.
സപുത്രപൗത്രാൻസഗണാനകരോത്സ്വർഗവാസിനഃ 33.
തച്ചാപമുക്തബാണാഗ്നിസംതപ്താസ്തദരാതയഃ.
കേചിദ്വിനഷ്ടാ സംത്രസ്താസ്തഥാ ചാന്യേ പ്രദുദ്രുവുഃ 34.
കേചിദ്വിശീർണകേശാശ്ച വല്മീകോപരി സംസ്ഥിതാഃ.

തൃണാന്യഭക്ഷയൻകേചിന്നഗ്നാശ്ച വിവിശുർജലമ് 35.

ശകാശ്ച യവനാശ്ചൈവ തഥാ ചാന്യേ മഹീഭൃതഃ.

സത്വരം ശരണം ജഗ്മുർവശിഷ്ഠം പ്രാണലോലുപാഃ 36.

ജിതക്ഷിതിർബാഹുപുത്രോ രിപൂൻഗുരുസമീപഗാൻ.

ചാരൈർവിജ്ഞാതവാൻസദ്യഃ പ്രാപ്തശ്ചാചാര്യസന്നിധിമ് 37.

തമാഗതം ബാഹുസുതം നിശമ്യ മുനിർവശിഷ്ഠഃ ശരണാഗതാംസ്താൻ.

ത്രാതും ച ശിഷ്യാഭിഹിതം ച കർതും വിചാരയാമാസ തദാ ക്ഷണേന 38.

ചകാര മുണ്ഡാഞ്ശബരാന്യവനാംല്ലമ്ബമൂർദ്ധജാൻ.

അന്ധാംശ്ച ശ്മശ്രുലാൻസർവാന്മുണ്ഡാന്വേദബഹിഷ്കൃതാൻ 39.

വസിഷ്ഠമുനിനാ തേന ഹതപ്രായാന്നിരീക്ഷ്യ സഃ.

പ്രഹസൻപ്രാഹ സഗരഃ സ്വഗുരും തപസോ നിധിമ് 40.

സഗര ഉവാച-

ഭോ ഭോ ഗുരോ ദുരാചാരാനേതാന്നരക്ഷസി താന്വൃഥാ.

സർവഥാഹം ഹനിഷ്യാമി മത്പിതുർദേശഹാരകാൻ 41.

ഉപേക്ഷേത സമർഥഃ സന്ധർമസ്യ പരിപന്ഥിനഃ.

സ ഏവ സർവനാശായ ഹേതുഭൂതോ ന സംശയഃ 42.

ബാന്ധവം പ്രഥമം മത്വാ ദുർജനാഃ സകലം ജഗത്.

ത ഏവ ബലഹീനാശ്ചേദ്ഭജന്ത്യേ്ത്യന്തസാധുതാമ് 43.

അഹോ മായാകൃതം കർമ ഖലാഃ കശ്മലചേതസഃ.

താവത്കുർവന്തി കാര്യാണി യാവത്സ്യാത്പ്രബലം ബലമ് 44.

ദാസഭാവം ച ശത്രൂണാം വാരസ്ത്രീണാം ച സൗഹൃദമ്.

സാധുഭാവം ച സർപാണാം ശ്രേയസ്കാമോ ന വിശ്വസേത് 45.

പ്രഹാസം കുർവതേ നിത്യം യാന്ദന്താന്ദർശയൻഖലാഃ.

താനേവ ദർശയന്ത്യാശു സ്വസാമർഥ്യവിപര്യയേ 46.

പിശുനാ ജിഹ്വയാ പൂർവം പരുഷം പ്രവദന്തി ച.

അതീവ കരുണം വാക്യം വദന്ത്യേവ തഥാബലാഃ 47.

ശ്രേയസ്കാമോ ഭവേദ്യസ്തു നീതിശാസ്ത്രാർഥകോവിദഃ.

സാധുത്വം സമഭാവം ച ഖലാനാം നൈവ വിശ്വസേത് 48.

ദുർജനം പ്രണതിം യാന്തം മിത്രം കൈതവശീലിനമ്.

ദുഷ്ടാം ഭാര്യാം ച വിശ്വസ്തോ മൃത ഏവ ന സംശയഃ 49.

മാ രക്ഷ തസ്മാദേതാന്വൈ ഗോരൂപവ്യാഘ്രകർമിണഃ.

ഹത്വൈതാനഖിലാൻ ദുഷ്ടാംസ്ത്വത്പ്രസാദാന്മഹീം ഭജേ 50.

വശിഷ്ഠസ്തദ്വചഃ ശ്രുത്വാ സുപ്രീതോ മുനിസത്തമഃ.

കരാഭ്യാം സഗരസ്യാങ്ഗം സ്പൃശന്നിദമുവാച ഹ 51.

വസിഷ്ഠ ഉവാച-

സാധു സാധു മഹാഭാഗ സത്യം വദസി സുവ്രത.

തഥാപി മദ്വചഃ ശ്രുത്വാ പരാം ശാന്തിം ലഭിഷ്യസി 52.

മയൈതേ നിഹതാഃ പൂർവം ത്വത്പ്രതിജ്ഞാവിരോധിനഃ.

ഹതാനാം ഹനനേ കീർതിഃ കാ സമുത്പദ്യതേ വദ 53.

ഭൂമീശ ജന്തവഃ സർവേ കർമപാശേന യന്ത്രിതാഃ.

തഥാപി പാപൈർനിഹതാഃ കിമർഥം ഹംസി താൻപുനഃ 54.

ദേഹസ്തു പാപജനിതഃ പൂർവമേവൈനസാ ഹതഃ.

ആത്മാ ഹ്യഭേദ്യഃ പൂർണത്വാച്ഛാസ്ത്രാണാമേഷ നിശ്ചയഃ 55.

സ്വകർമഫലഭോഗാനാം ഹേതുമാത്രാ ഹി ജന്തവഃ.

കർമാണി ദൈവമൂലാനി ദൈവാധീനമിദം ജഗത് 56.

യസ്മാദ് ദൈവം ഹി സാധുനാം രക്ഷിതാ ദുഷ്ടശിക്ഷിതാ.

തതോ നരൈരസ്വതന്ത്രൈഃ കിം കാര്യം സാധ്യതേ വദ 57.

ശരീരം പാപസംഭൂതം പാപേനൈവ പ്രവർതതേ.

പാപമൂലമിദം ജ്ഞാത്വാ കഥം ഹന്തും സമുദ്യതഃ 58.

ആത്മാ ശുദ്ധോഽപി ദേഹസ്ഥോ ദേഹീതി പ്രോച്യതേ ബുധൈഃ.

തസ്മാദിദം വപുർഭൂപ പാപമൂലം ന സംശയഃ 59.

പാപമൂലവപുർഹന്തുഃ കാ കീർതിസ്തവ ബാഹുജ.

ഭവിഷ്യതീതി നിശ്ചിത്യ നൈതാൻഹിംസീസ്തതഃ സുത 60.
ഇതി ശ്രുത്വാ ഗുരോർവാക്യം വിരരാമ സ കോപതഃ.
സ്പൃശൻകരേണ സഗരം നന്ദനം മുനയസ്തദാ 61.
അഥാഥർവനിധിസ്തസ്യ സഗരസ്യ മഹാത്മനഃ.
രാജ്യാഭിഷേകം കൃതവാന്മുനിഭിഃ സഹ സുവ്രതൈഃ 62.
ഭാര്യാദ്വയം ച തസ്യാസീത്കേശിനീ സുമതിസ്തഥാ.
കാശ്യപസ്യ വിദർഭസ്യ തനയേ മുനിസത്തമ 63.
രാജ്യേ പ്രതിഷ്ഠിതേ ദൃഷ്ട്വാ മുനിരൗർവസ്തപോനിധിഃ.
വനാദാഗത്യ രാജാനം സംഭാഷ്യ സ്വാശ്രമം യയൗ 64.
കദാചിത്തസ്യ ഭൂപസ്യ ഭാര്യാഭ്യാം പ്രാർഥിതോ മുനിഃ.
വരം ദദാവപത്യാർഥമൗർവോ ഭാർഗവമന്ത്രവിത് 65.
ക്ഷണം ധ്യാനസ്ഥിതോ ഭൂത്വാ ത്രികാലജ്ഞോ മുനീശ്വരഃ.
കേശിനീം സുമതിം ചൈവ ഇദമാഹ പ്രഹർഷയൻ 66.
ഔർവ ഉവാച-
ഏകാ വംശധരം ചൈകമന്യാ ഷഡയുതാനി ച.
അപത്യാർഥം മഹാഭാഗേ വൃണുതാം ച യഥേപ്സിതമ് 67.
അഥ ശ്രുത്വാ വചസ്തസ്യ മുനേരൗർവസ്യ നാരദ.
കേശിന്യേകം സുതം വവ്രേ വംശസന്താനകാരണമ് 68.
തഥാ ഷഷ്ടിസഹസ്രാണി സുമത്യാ ഹ്യഭവൻസുതാഃ.
നാമ്നാസമംജാഃ കേശിന്യാസ്തനയോ മുനിസത്തമ 69.
അസമംജാസ്തു കർമാണി ചകാരോന്മത്തചേഷ്ടിതഃ.
തം ദൃഷ്ട്വാ സാഗരാഃ സർവേ ഹ്യാസന്ദുർവൃത്തചേതസഃ 70.
തദ്ബാലഭാവം സംദുഷ്ടം ജ്ഞാത്വാ ബാഹുസുതോ നൃപഃ.
ചിന്തയാമാസ വിധിവത്പുത്രകർമ വിഗർഹിതമ് 71.
അഹോ കഷ്ടതരാ ലോകേ ദുർജനാനാം ഹി സംഗതിഃ.
കാരുകൈസ്താഡ്യതേ വഹ്നിരയഃ സംയോഗമാത്രതഃ 72.

അംശുമാന്നാമ തനയോ ബഭൂവ ഹ്യസമംജസഃ.

ശാസ്ത്രജ്ഞോ ഗുണവാന്ധർമീ പിതാമഹഹിതേ രതഃ 73.

ദുർവൃത്താഃ സാഗരാഃ സർവേ ലോകോപദ്ര വകാരിണഃ.

അനുഷ്ഠാനവതാം നിത്യമന്തരായാ ഭവന്തി തേ 74.

ഹുതാനി യാനി യജ്ഞേഷു ഹവീംഷി വിധിവദ് ദ്വിജൈഃ.

ബുഭുജേ താനി സർവാണി നിരാകൃത്യ ദിവൗകസഃ 75.

സ്വർഗാദാഹൃത്യ സതതം രമ്ഭാദ്യാ ദേവയോഷിതഃ.

ഭജന്തി സാഗരാസ്താ വൈ കചഗ്രഹബലാത്കൃതാഃ 76.

പാരിജാതാദിവൃക്ഷാണാം പുഷ്പാണ്യാഹൃത്യ തേ ഖലാഃ.

ഭൂഷയന്തി സ്വദേഹാനി മദ്യപാനപരായണാഃ 77.

സാധുവൃത്തീഃ സമാജഹ്രുഃ സദാചാരാനനാശയൻ.

മിത്രൈശ്ച യോദ്ധുമാരബ്ധാ ബലിനോഽത്യന്തപാപിനഃ 78.

ഏതദ് ദൃഷ്ട്വാതിതുഃഖാർതാ ദേവാ ഇന്ദ്ര പുരോഗമാഃ.

വിചാരം പരമം ചക്രുരേതേഷാം നാശഹേതവേ 79.

നിശ്ചിത്യ വിബുധാഃ സർവേ പാതാലാന്തരഗോചരമ്.

കപിലം ദേവദേവേശം യയുഃ പ്രച്ഛന്നരൂപിണഃ 80.

ധ്യായന്തമാത്മനാത്മാനം പരാനന്ദൈകവിഗ്രഹമ്.

പ്രണമ്യ ദണ്ഡവദ് ഭൂമൗ തുഷ്ടുവുസ്ത്രിദശാസ്തതഃ 81.

ദേവാ ഊചുഃ-

നമസ്തേ യോഗിനേ തുഭ്യം സാംഖ്യയോഗരതായ ച.

നരരൂപപ്രതിച്ഛന്നജിഷ്ണവേ വിഷ്ണവേ നമഃ 82.

നമഃ പരേശഭക്തായ ലോകാനുഗ്രഹഹേതവേ.

സംസാരാരണ്യദാവാഗ്നേ ധർമപാലനസേതവേ 83.

മഹതേ വീതരാഗായ തുഭ്യം ഭൂയോ നമോ നമഃ.

സാഗരൈഃ പീഡിതാനസ്മാംസ്ത്രായസ്വ ശരണാഗതാൻ 84.

കപില ഉവാച-

യേ തു നാശമിഹേച്ഛംതിം യശോബലധനായുഷാമ്.

ത ഏവ ലോകാൻബാധന്തേ നാത്രാശ്ചര്യം സുരോത്തമാഃ 85.

യസ്തു ബാധിതുമിച്ഛേത ജനാന്നിരപരാധിനഃ.

തം വിദ്യാത്സർവലോകേഷു പാപഭോഗരതം സുരാഃ 86.

കർമണാ മനസാ വാചാ യസ്ത്വന്യാൻബാധതേ സദാ.

തം ഹന്തി ദൈവമേവാശു നാത്ര കാര്യാ വിചാരണാ 87.

അല്പൈരഹോഭിരേവൈതേ നാശമേഷ്യന്തി സാഗരാഃ.

ഇത്യുക്തേ മുനിനാ തേന കപിലേന മഹാത്മനാ.

പ്രണമ്യ തം യഥാന്യായം ഗതാ നാകം ദിവൗകസഃ 88.

അത്രാന്തരേ തു സഗരോ വസിഷ്ഠാദ്യൈർമഹർഷിഭിഃ.

ആരേഭേ ഹയമേധാഖ്യം യജ്ഞം കർത്തുമനുത്തമമ് 89.

തദ്യജ്ഞേ യോജിതം സപ്തിമപഹൃത്യ സുരേശ്വരഃ.

പാതാലേ സ്ഥാപയാമാസ കപിലോ യത്ര തിഷ്ഠതി 90.

ഗൂഢവിഗ്രഹശക്രേണ ഹൃതമശ്വം തു സാഗരാഃ.

അന്വേഷ്ടും ബഭ്രമുർലോകാൻ ഭൂരാദീംശ്ച സുവിസ്മിതാഃ 91.

അദൃഷ്ടസപ്തയസ്തേ ച പാതാലം ഗന്തുമുദ്യതാഃ.

ചഖ്നുർമഹീതലം സർവമേകൈകോ യോജനം പൃഥക് 92.

മൃത്തികാം ഖനിതാം തേ ചോദധിതീരേ സമാകിരൻ.

തദ്ദ്വാരേണ ഗതാഃ സർവേ പാതാലം സഗരാത്മജാഃ 93.

വിചിന്വന്തി ഹയം തത്ര മദോന്മത്താ വിചേതസഃ 94.

തത്രാപശ്യന്മഹാത്മാനം കോടിസൂര്യസമപ്രഭമ്.

കപിലം ധ്യാനനിരതം വാജിനം ച തദന്തികേ 95.

തതഃ സർവേ തു സംരബ്ധാ മുനിം ദൃഷ്ട്വാ്തിവേഗതഃ.

ഹന്തുമുദ്യുക്തമനസോ വിദ്ര വന്തഃ സമാസദൻ 96.

ഹന്യതാം ഹന്യതാമേഷ വധ്യതാം വധ്യതാമയമ്.

ഗൃഹ്യതാം ഗൃഹ്യതാമാശു ഇത്യൂചുസ്തേ പരസ്പരമ് 97.

ഹൃതാശ്വം സാധുഭാവേന ബകവദ്ധ്യ്നാതത്പരമ്.

സന്തി ചാഹോ ഖലാ ലോകേ കുർവന്ത്യാഡമ്ബരം മഹത് 98.

ഇത്യുച്ചരന്തോ ജഹസുഃ കപിലം തേ മുനീശ്വരമ്.

സമസ്തേന്ദ്രി യസന്ദോഹം നിയമ്യാത്മാനമാത്മനി 99.

ആസ്ഥിതഃ കപിലസ്തേഷാം തത്കർമ ജ്ഞാതവാന്നഹി 100.

ആസന്നമൃത്യവസ്തേ തു വിനഷ്ടമതയോ മുനിമ്.

പദ്ഭിഃ സംതാഡയാമാസുർബാഹൂം ച ജഗൃഹുഃ പരേ 101.

തതസ്ത്യക്തസമാധിസ്തു സ മുനിർവിസ്മിതസ്തദാ.

ഉവാച ഭാവഗമ്ഭീരം ലോകോപദ്ര വകാരിണഃ 102.

ഏശ്വര്യമദമത്താനാം ക്ഷുധിതാനാം ച കാമിനാമ്.

അഹംകാരവിമൂഢാനാം വിവേകോ നൈവ ജായതേ 103.

നിധേരാധാരമാത്രേണ മഹീ ജ്വലതി സർവദാ.

തദേവ മാനവാ ഭുക്ത്വാ ജ്വലന്തീതി കിമദ്ഭുതമ് 104.

കിമത്ര ചിത്രം സുജനം ബാധന്തേ യദി ദുർജനാഃ.

മഹീരുഹാംശ്ചാനുതടേ പാതയന്തി നദീരയാഃ 105.

യത്ര ശ്രീര്യൗവനം വാപി ശാരദാ വാപി തിഷ്ഠതി.

തത്രാശ്രീർവൃദ്ധതാ നിത്യം മൂർഖത്വം ചാപി ജായതേ 106.

അഹോ കനകമാഹാത്മ്യമാഖ്യാതും കേന ശക്യതേ.

നാമസാമ്യദഹോ ചിത്രം ധത്തൂരോഽപി മദപ്രദഃ 107.

ഭവേദ്യദി ഖലസ്യ ശ്രീഃ സൈവ ലോകവിനാശിനീ.

യഥാ സഖാഗ്നേഃ പവനഃ പന്നഗസ്യ യഥാ വിഷമ് 108.

അഹോ ധനമദാന്ധസ്തു പശ്യന്നപി ന പശ്യതി.

യദി പശ്യത്യാത്മഹിതം സ പശ്യതി ന സംശയഃ 109.

ഇത്യുക്ത്വാ കപിലഃ ക്രുദ്ധോ നേത്രാഭ്യാം സസൃജേഽനലമ്.

സ വഹ്നിഃ സാഗരാൻസർവാൻഭസ്മസാദകരോത്ക്ഷണാത് 110.

യന്നേത്രജാനലം ദൃഷ്ട്വാ പാതാലതലവാസിനഃ.

അകാലപ്രലയം മത്വാ ച്രുകുശുഃ ശോകലാലസാഃ 111.

തദഗ്നിതാപിതാഃ സർവേ ദന്ദശൂകാശ്ച രാക്ഷസാഃ.

സാഗരം വിവിശുഃ ശീഘ്രം സതാം കോപോ ഹി ദുഃസഹഃ 112.

അഥ തസ്യ മഹീപസ്യ സമാഗമ്യാധ്വരം തദാ.

ദേവദൂത ഉവാചേദം സർവം വൃത്തം ഹി യക്ഷതേ 113.

ഏതത്സമാകർണ്യ വചഃ സഗരഃസർവവിത്പ്രഭുഃ.

ദൈവേന ശിക്ഷിതാ ദുഷ്ടാ ഇത്യുവാചാതിഹർഷിതഃ 114.

മാതാ വാ ജനകോ വാപി ഭ്രാതാ വാ തനയോഽപി വാ.

അധർമം കുരുതേ യസ്തു സ ഏവ രിപുരിഷ്യതേ 115.

യസ്ത്വധർമേഷു നിരതഃ സർവലോകവിരോധകൃത്.

തം രിപും പരമം വിദ്യാച്ഛാസ്ത്രാണാമേഷ നിർണയഃ 116.

സഗരഃ പുത്രനാശേഽപി ന ശുശോച മുനീശ്വരഃ.

ദുർവൃത്തനിധനം യസ്മാത്സതാമുത്സാഹകാരണമ് 117.

യജ്ഞേഷ്വനധികാരത്വാദപുത്രാണാമിതി സ്മൃതേഃ.

പൗത്രം തമംശുമന്തം ഹി പുത്രത്വേ കൃതവാൻപ്രഭുഃ 118.

അസമഞ്ജസ്സുതം തം തു സുധിയം വാഗ്വിദാം വരമ്.

യുയോജ സാരവിദ് ഭൂയോ ഹ്യശ്വാനയനകർമണി 119.

സ ഗതസ്തദ്ബിലദ്വാരേ ദൃഷ്ട്വാ തം മുനിപുങ്ഗവമ്.

കപിലം തേജസാം രാശിം സാഷ്ടാങ്ഗം പ്രണനാമ ഹ 120.

കൃതാഞ്ജലിപുടോ ഭൂത്വാ വിനയേനാഗ്രതഃ സ്ഥിതഃ.

ഉവാച ശാന്തമനസം ദേവദേവം സനാതനമ് 121.

അംശുമാനുവാച-

ദൗഃശീല്യം യത്കൃതം ബ്രഹ്മന്മത്പിതൃവ്യൈഃ ക്ഷമസ്വ തത്.

പരോപകാരനിരതാഃ ക്ഷമാസാരാ ഹി സാധവഃ 122.

ദുർജനേഷ്വപി സത്വേഷു ദയാം കുർവന്തി സാധവഃ.

നഹി സംഹരതേ ജ്യോത്സ്നാം ചന്ദ്ര ശ്ചാണ്ഡാലവേശ്മനഃ 123.

ബാധ്യമാനോഽപി സുജനഃ സർവേഷാം സുഖകൃദ് ഭവേത്.

ദദാതി പരമാം തുഷ്ടിം ഭക്ഷ്യമാണോഽമരൈഃ ശശീ 124.

ദാരിതശ്ഛിന്ന ഏവാപി ഹ്യാമോദേനൈവ ചന്ദനഃ.

സൗരഭം കുരുതേ സർവം തഥൈവ സുജനോ ജനഃ 125.

ക്ഷാന്ത്യാ ച തപസാചാരൈസ്തദ്ഗുണജ്ഞാ മുനീശ്വരാഃ.

സഞ്ജാതം ശാസിതും ലോകാംസ്ത്വാം വിദുഃ പുരുഷോത്തമ 126.

നമോ ബ്രഹ്മന്മുനേ തുഭ്യം നമസ്തേ ബ്രഹ്മമൂർത്തയേ.

നമോ ബ്രഹ്മണ്യശീലായ ബ്രഹ്മധ്യാനപരായ ച 127.

ഇതി സ്തുതോ മുനിസ്തേന പ്രസന്നവദനസ്തദാ.

വരം വരയ ചേത്യാഹ പ്രസന്നോഽസ്മി തവാനഘ 128.

ഏവമുക്തേ തു മുനിനാ ഹ്യംശുമാൻപ്രണിപത്യ തമ്.

പ്രാപയാസ്മത്പിതൄൻബ്രാഹ്മം ലോകമിത്യഭ്യഭാഷത 129.

തതസ്തസ്യാതിസംതുഷ്ടോ മുനിഃ പ്രോവാച സാദരമ്.

ഗങ്ഗാമാനീയ പൗത്രസ്തേ നയിഷ്യതി പിതൄന്ദിവമ് 130.

ത്വത്പൗത്രേണ സമാനീതാ ഗങ്ഗാ പുണ്യജലാ നദീ.

കൃത്വൈതാന്ധൂതപാപാന്വൈ നയിഷ്യതി പരം പദമ് 131.

പ്രാപയൈനം ഹയം വത്സ യതഃ സ്യാത്പൂർണമധ്വരമ്.

പിതാമഹാന്തികം പ്രാപ്യ സാശ്വം വൃത്തം ന്യവേദയത് 132.

സഗരസ്തേന പശുനാ തം യജ്ഞം ബ്രാഹ്മണൈഃ സഹ.

വിധായ തപസാ വിഷ്ണുമാരാധ്യാപ പദം ഹരേഃ 133.

ജജ്ഞേ ഹ്യംശുമതഃ പുത്രോ ദിലീപ ഇതി വിശ്രുതഃ.

തസ്മാദ്ഭഗീരഥോ ജാതോ യോ ഗങ്ഗാമാനയദ്ദിവഃ 134.

ഭഗീരഥസ്യ തപസാ തുഷ്ടോ ബ്രഹ്മാ ദദൗ മുനേ.

ഗങ്ഗാം ഭഗീരഥായാഥ ചിന്തയാമാസ ധാരണേ 135.

തതശ്ച ശിവമാരാധ്യ തദ്ദ്വാരാ സ്വർണദീം ഭുവമ്.

ആനീയ തജ്ജലൈഃ സ്പൃഷ്ട്വാ പൂതാന്നിന്യേ ദിവം പിതൄൻ 136.

ഭഗീരഥാന്വയേ ജാതഃ സുദാസോ നാമ ഭൂപതിഃ.

തസ്യ പുത്രോ മിത്രസഹഃ സർവലോകേഷു വിശ്രുതഃ 137.

വസിഷ്ഠശാപാത്പ്രാപ്തഃ സ സൗദാസൗ രാക്ഷസീം തനുമ്.

ഗങ്ഗാബിന്ദുനിഷേകേണ പുനർമുക്തോ നൃപോഽഭവത് 138.

ഇതി ശ്രീബൃഹന്നാരദീയപുരാണേ പൂർവഭാഗേ പ്രഥമപാദേ ഗങ്ഗാമാഹാത്മ്യം നാമ അഷ്ടമോഽധ്യായഃ8.